

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 2. prosinca 2024.

Analiza presude

Spasov protiv Rumunjske
zahtjev br. 27122/14

povreda čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje
povreda čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju – zaštita vlasništva

*Podnositelju je uskraćena pravda zbog neprimjene
zakonodavstva Europske unije*

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od sedam sudaca donio je 6. prosinca 2022. presudu kojom je utvrdio povredu prava na pošteno suđenje temeljem čl. 6 i prava na zaštitu vlasništva temeljem čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelj je bio kapetan i vlasnik broda koji je plovio u isključivom gospodarskom pojasu Rumunjske u Crnom moru pod bugarskom zastavom. Rumunjska obalna straža se ukrcala na brod podnositelja gdje je pronašla dvadesetak ulovljenih rombova i ribarsku mrežu čije je mrežno oko bilo manje od onog propisanog rumunjskim zakonodavstvom o lovu romba. Podnositelj je pod pratnjom obalne straže otpraćen u luku Mangaliji, gdje su mu zaplijenili i brod i ribe. Rumunjski ured javnog tužitelja je optužio podnositelja da je lovio ribe bez rumunjske ribolovne dozvole, te da je koristio ribolovnu opremu koja nije bila u skladu s rumunjskim zakonodavstvom za lov rombova. Prvostupanjski sud je oslobodio podnositelja optužbi, navodeći da je posjedovao sve potrebne dokumente sukladno relevantnom zakonodavstvu Europske Unije (dalje: EU). Žalbeni sud je usvojio žalbu javnog tužitelja, te je vratio predmet prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje. U međuvremenu, bugarske vlasti su obavijestile Europsku komisiju o spornom događaju. Glavna uprava za pomorstvo i ribarstvo Europske komisije (dalje: MARE) je obavijestila rumunjske vlasti da su počinili ozbiljne pogreške u tumačenju i primjeni pravila zajedničke ribarstvene politike (dalje: ZRP) EU, a posebno Uredbe (EZ) br. 2371/2002¹ i Uredbe (EU) br. 1256/2010². U ponovljenom postupku, prvostupanjski sud je odbio prijedlog tužiteljstva da Sudu Europske unije uputi prethodno pitanje o tumačenju i primjeni pravila ZRP, te je presudio da se na ribolovne aktivnosti u isključivom gospodarskom pojasu Rumunjske primjenjuje pravni režim EU. Žalbeni sud je konačnom presudom ukinuo prvostupanjsku presudu navodeći da mjerodavni pravni režim predstavlja Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora³ i nacionalno zakonodavstvo doneseno temeljem te Konvencije, te je osudio podnositelja na znatno težu

¹ [Uredba Vijeća \(EZ\) br. 2371/2002 od 20. prosinca 2002. o očuvanju i održivom iskorištavanju ribolovnih resursa u okviru Zajedničke ribarstvene politike](#)

² [Uredba Vijeća \(EU\) br. 1256/2010 od 17. prosinca 2010. u utvrđivanju ribolovnih mogućnosti za neke vrste riba u Crnom moru za 2011.](#)

³ [Konvencija Ujedinjenih naroda o pravu mora](#)

kaznu⁴. Europska komisija je izdala obrazloženo mišljenje u kojem je kritizirala Rumunjsku jer nije osigurala jednak pristup vodama EU i resursima u Crnom moru za plovila pod europskom zastavom te ju je pozvala da popravi nastalu situaciju. Rumunjsko Ministarstvo poljoprivrede i ribarstva je objavilo dekret kojim je izričito odobrilo pristup vodama i resursima Crnog mora u dijelu pod rumunjskom nadležnošću, i to svim ribarskim plovilima koja plove pod zastavom države članice EU i posjeduju dozvolu za ribolov te države članice. Slijedom navedenog, Komisija je obustavila pokrenuti postupak utvrđivanja povrede.

Pred Europskim sudom, podnositelj je prigovorio da mu je zbog kaznene osude žalbenog suda, kao i zbog izrečenih novčanih kazni i oduzimanja dijela vrijednosti njegovog plovila, te izrečene zabrane ribolova u razdoblju od godine dana povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno čl. 6. i pravo na zaštitu vlasništva zajamčeno čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Članak 6. Konvencije

Europski sud je u presudi [Moreira Ferreira protiv Portugala \(br. 2\)](#) ([VV], br. 19867/12, st. 83., 11. srpnja 2017.) iznio sljedeća načela vezana za pravo na obrazloženu sudsku odluku:

- nije na Europskom sudu da se bavi s navodnom pogrešnom primjenom prava ili utvrđivanjem činjenica od strane nacionalnih sudova osim u onoj mjeri u kojoj se time krše prava i slobode zaštićene Konvencijom, na primjer u predmetima u kojima takve greške predstavljaju „nepoštenost“ nespojivu s čl. 6. Konvencije;
- čl. 6. Konvencije nisu propisana pravila o dopuštenosti dokaza ili načinu na koji ih treba ocjenjivati, već to prvenstveno treba biti uređeno nacionalnim pravom i sudskom praksom nacionalnih sudova. U pravilu, nije na Europskom sudu da razmatra pitanja kao što je težina koju nacionalni sudovi daju određenim dokazima, utvrđenjima ili ocjenama koje razmatraju. Nije na Europskom sudu da djeluje u svojstvu suda četvrtog stupnja, te stoga neće dovoditi u pitanje ocjenu domaćih sudova na temelju čl. 6. st. 1., osim u slučaju kada se njihovi zaključci mogu smatrati proizvoljnima ili očigledno nerazumnim.

U istoj toj presudi, Europski sud je utvrdio da domaća sudska odluka ne može biti ocijenjena kao proizvoljna osim ako za nju nisu navedeni razlozi ili ako se navedeni razlozi temelje na očiglednoj činjeničnoj ili pravnoj pogrešci koju je počinio domaći sud i koja je dovela do uskraćivanja pravde. Također je podsjetio da Konvencija ne jamči pravo da nacionalni sudac uputi prethodno pitanje Sudu Europske unije ([Sanofi Pasteur protiv Francuske](#), br. 25137/16, st. 69., 13. veljače 2020.).

Za razliku od prethodnih predmeta u kojima je Europski sud ispitivao obvezu domaćih sudova da obrazlože zašto su odbili podnijeti zahtjev za prethodnu odluku, predmet podnositelja se nije odnosio na odbijanje Žalbenog suda da podnese zahtjev za prethodnu odluku Sudu Europske unije, već se odnosio na pitanje je li konačna odluka tog suda proizašla iz očite pogreške u primjeni prava. Obzirom da je Žalbeni sud primijenio rumunjsko zakonodavstvo na

⁴ Prvostupanjski sud je podnositelju izrekao novčanu kaznu od 1.000 RON (otprilike 230 EUR), dok ga je žalbeni sud osudio na uvjetnu kaznu zatvora u trajanju od jedne godine, tri novčane kazne u ukupnom iznosu od 18.000 RON (otprilike 1.350 EUR), oduzimanje dijela vrijednosti plovila u iznosu od 10.000 RON (otprilike 2.250 EUR) i zabranu ribolova u rumunjskom isključivom gospodarskom pojasu u Crnom moru u razdoblju od jedne godine.

predmet podnositelja, Europski sud je morao utvrditi je li obrazloženje presude Žalbenog suda bilo u skladu sa standardima Konvencije.

Europski sud je utvrdio da su pravila ZRP definirana skupom uredbi koje su u potpunosti obvezujuće i primjenjive u državama članicama. Podsjetio je i da je u svojoj sudskoj praksi već naglasio da je u pravnom sustavu EU uredba, za razliku od direktive, obvezujuća u svim svojim dijelovima i izravno primjenjiva u državama članicama (*Avotiņš protiv Latvije*⁵ [VV], br. 17502/07, st. 106., 23. svibanj 2016.). Sukladno načelu nadređenosti prava EU, uredba, koja ima izravni učinak, ima prednost nad bilo kojim proturječnim nacionalnim zakonom (*Bosphorus Hava Yollari Turizm ve Ticaret Anonim Şirketi protiv Irske* [VV], br. 45036/98, st. 92., 30. lipnja 2005.).

Europski sud je utvrdio da su odredbe Uredbe (EZ) br. 2371/2002, koje su predviđale jednak pristup vodama i resursima u vodama Zajednice, bile primjenjive na slučaj podnositelja zahtjeva. Naveo je i da je Europska komisija jasno naznačila rumunjskim vlastima da su postupci pokrenuti protiv podnositelja bili u suprotnosti s pravom EU, a posebice s Uredbom (EZ) br. 2371/2002 i Uredbom (EU) br. 1256/2010, te je takvo stajalište Europsko komisije bilo priopćeno rumunjskim vlastima puno prije nego što je Žalbeni sud donio svoju konačnu presudu.

Obzirom na odredbe Uredbe (EZ) br. 2371/2002 i vrlo jasan stav Europske komisije o primjeni pravila ZRP, Europski sud je smatrao da je Žalbeni sud osudom podnositelja, a zanemarujući stav Europske komisije da je postupanje protiv podnositelja protivno pravilima EU, počinio očitu pogrešku u primjeni prava.

Slijedom svega navedenog, Europski sud je utvrdio da je podnositelj bio žrtva uskraćivanja pravde, a što je uzrokovalo povredu čl. 6. st. 1. Konvencije.

Članak 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju

Prema sudskoj praksi Europskog suda, dozvola za obavljanje komercijalne djelatnosti predstavlja vlasništvo, dok povlačenje takve dozvole predstavlja povredu prava na zaštitu vlasništva (*Vékony protiv Mađarske*, br. 65681/13, st. 29. i 30., 13. siječnja 2015.). Podnositelj je imao bugarsku dozvolu za ribolov temeljem koje je bio ovlašten za ribolov u vodama Zajednice, što uključuje i rumunjski isključivi gospodarski pojas u Crnom moru. Europski sud je naveo da je ribolov u vodama Zajednice u Crnom moru predstavljao uobičajeno obavljanje aktivnosti podnositelja zahtjeva, te mu je mjerom privremene zabrane ribolova u tom području ograničen opseg dozvole za obavljanje ribolova. Takva zabrana je predstavljala miješanje u podnositeljevo pravo na mirno uživanje vlasništva, odnosno miješanje u ekonomske interese povezane s njegovim ribolovnim aktivnostima unutar rumunjskog isključivog gospodarskog pojasa u Crnom moru.

Žalbeni sud je podnositelju izrekao novčane kazne temeljem odredbi nacionalnog zakonodavstva uz osudu zbog nezakonitog ribolova. Europski sud je zaključio da je kaznena osuda podnositelja bila rezultat očite pogreške u primjeni prava. Kako je naveo, odredbe rumunjskog zakonodavstva nisu mogle poslužiti kao pravna osnova za dodatne financijske sankcije nametnute podnositelju jer su mu jasni europski standardi dopuštali ribolov u rumunjskom isključivom gospodarskom pojasu u Crnom moru.

⁵ Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#).

Zaključno, Europski sud je utvrdio povredu čl. 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju.

Za utvrđenu povredu podnositelju je dosuđena pravedna naknada u iznosu od 6.500 EUR na ime imovinske i neimovinske štete, te 4.574 EUR na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava